СХВАЛЕНО
Вченою радою
ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»
протокол № 11 від 12 червня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом ректора
ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»
від 12.06.2024 р. № 31/1
Наталя ЄВДОКИМОВА
12 червня 2024 р.

ГЕНДЕРНА ПАРАДИГМА
Приватного закладу вищої освіти «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

Миколаїв – 2024

ЗМІСТ

1.	Загальні положення ……..	3
2.	Виявлення, припинення, розкриття та інше подолання інших проявів сексизму та гендерних зловживань …….	6
3.	Загальні положення щодо звернень з приводу діянь із сексуальних домагань, проявів сексизму та гендерних зловживань …….	7
4.	Подання скарги через внутрішні канали Освітнього комплексу щодо проявів сексизму та гендерних зловживань ……...	8
5.	Розгляд скарги через внутрішні канали щодо сексуальних домагань ….	9
5.1.	Попередні консультації зі скаржником/скаржницею ……	9
5.1.1.	Неформальна процедура через внутрішні канали …….	9
5.1.2.	Формальна процедура через внутрішні канали …….	10
6.	Моніторинг дотримання гендерної парадигми ……..	10
7.	Вимоги до змісту друкованих матеріалів і публічних висловлювань ….	11
8.	Правове підґрунтя Гендерної парадигми МКУ імені Пилипа Орлика …	11
9.	Додаток 1. Заходи щодо інформування …….	14

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Гендерна парадигма освітнього комплексу Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика,[1] тобто положення із попередження, виявлення, припинення та іншого подолання сексуальних домагань та інших протиправних діянь та сексизму на основі статевих та інших пов'язаних з ними ознак, а також гендерних зловживань (далі – Гендерна парадигма), ґрунтується на міжнародному та вітчизняному законодавстві України в сфері забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації, зокрема,Конституції України [1[2]], Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права [2], Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколи до неї [3], Європейської соціальної хартії [4], Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню [5], Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання [6],Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми [7], Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства [8], Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) [9], Рекомендації

[1] Гендерна парадигма – це система цінностей, принципів та положень, що створюють принципово нову якість розуміння, забезпечення та реалізації гендерної рівності та оперативного попередження. виявлення, припинення та іншого подолання сексуальних домагань та інших протиправних діянь на основі статевих та інших пов'язаних з ними ознак як в Міжнародному класичному університеті імені Пилипа Орлика, так й в українській державі у цілому, що можуть бути впроваджені у будь-якій країні світу.

[2] Тут і надалі маються на увазі правові акти та інші джерела, що вказані наприкінці дійсної гендерної парадигми у розділі «Правове підґрунтя гендерної парадигми МКУ імені Пилипа Орлика».

CM/Rec (2019) 1 Комітету міністрів Ради Європи від 27 бер. 2019 р. «Запобігання та боротьба з сексизмом» [10], Кодексу про адміністративні правопорушення України **(**далі - КпАП України) [11], Кримінального кодексу України (далі – КК України) [12], Законів України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [14], «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [15], і «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [16], а також постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи» 30 трав. 2008 р., № 5 (далі - Постанова Пленуму) [17] та дійсної Гендерної парадигми.

Освітній комплекс Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика засуджує гендерне насильство, у т. ч. сексуальні домагання на робочому місці та в освітньому процесі, а також у домашньому та будь-якому іншому середовищі[3] і зобов'язується сприяти подоланню вказаних правопорушень, невідкладно направляючі в територіальні підрозділи Національної поліції України звернення про внесення в Єдиний реєстр досудових розслідувань відомості про наявні ймовірні чи достовірні відомості про готування до вчинення чи тривання або вчинення сексуальних та пов'язаних з ними інших правопорушень, передбачених :

- ст. 173^{-2} «Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування» КпАП України, тобто про вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, тобто умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений, або неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі його винесення**[**11];

- ст. 152 «Зґвалтування» КК України, тобто вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або

[3]Оскільки такого роду обставини можуть стати причиною чи умовами до вчинення кримінальних та інших правопорушень, пов'язаних із сексуальними домаганнями або з іншими проявами порушень гендерної рівності в освітньому просторі МКУ імені Пилипа Орлика або негативно відобразитися на якості результатів освітньої діяльності університетського комплексу з потерпілими від такого роду правопорушень.

будь-якого іншого предмета,[4] без добровільної згоди потерпілої особи (зґвалтування) [12], коли згідно примітки до даної статті згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин[5] [12];

- ст. 153«Сексуальне насильство» КК України, тобто вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи (сексуальне насильство) або вказані діяння, що вчинені щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, або щодо особи у зв'язку з виконанням цією особою службового, професійного або громадського обов'язку, або щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності [12].

За наявності відповідної мети зґвалтування чи сексуальне насильство можуть утворювати ідеальну сукупність із правопорушеннями, передбаченими :

- ст. 173-4 «Булінг (цькування) учасника освітнього процесу» КпАП України, тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у т. ч. із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, а також вказані діяння, вчинені малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років або неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції

[4]У даному випадку замість вкрай непрофесійного вислову «або будь-якого іншого предмета» більш правильно розуміти «будь-якого іншого органу чи частини тіла людини або будь-якого предмету та/чи пристрою та/або механізму та/чи прибору». Генеталії – це не предмет. а орган людини, тоді як вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи» може бути здійснене з вказаною метою за допомогою не лише геніталій, а й інших органів чи частин тіла людини, зокрема, пальцями рук, кулаком тощо, або за допомогою предмету (суцільного твердого тіла чи твердого тіла, що складається із двох і більше частин, що відносно один одного не можуть здійснювати механічні переміщення), пристрою (твердого тіла, що складається із двох і більше частин, що відносно один одного можуть здійснювати нескладні механічні переміщення), механізму (твердого тіла, що складається із двох і більше частин, що відносно один одного можуть здійснювати складні механічні переміщення) та/чи прибору (твердого тіла, що складається із двох і більше частин, що відносно один одного можуть здійснювати як складні механічні переміщення, так й інші види руху у просторі).

[5]Більш правильно за добровільну згоду при оцінці відсутності ознак зґвалтування чи сексуального насильства розцінювати згоду, що виникає на основі лише кохання та/чи статевого потягу. А тому отримання послуг проституток або вступ у статеві відносини за ті чи інші привілеї в освітньому у процесі та за будь-яких інших обставин, що не ґрунтуються зі сторони потерпілої особи на коханні та/чи статевому потязі, означає зґвалтування чи сексуальне насильство. При цьому вчинення діянь, передбачених ч. 1 ст. 152 **і** ч. 1 ст. 153 КК України, щодо неосудної особи або особи, яка не досягла 14-річного віку, означає вчинення відповідно зґвалтування чи сексуального насильства незалежно від згоди потерпілої особи та наявності в згоді вказаних ознак добровільності» [12].

України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу [11];

-ст. 126[-1]«Домашнє насильство» КК України, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи [12];

- ст. 127«Катування» КК України, тобто умисне заподіяння сильного фізичного болю або фізичного чи морального страждання шляхом нанесення побоїв, мучення або інших насильницьких дій з метою примусити потерпілого чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їх волі, у тому числі отримати від нього або іншої особи відомості чи визнання, або з метою покарати його чи іншу особу за дії, скоєні ним або іншою особою чи у скоєнні яких він або інша особа підозрюється, а також з метою залякування чи дискримінації його або інших осіб, а також вказані діяння, вчинені з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості[6] [12].

Іншими статевими кримінальними правопорушеннями, обов'язок із надання необхідної допомоги у подоланні яких охоплюється дійсною гендерною парадигмою освітнього комплексу МКУ імені Пилипа Орлика, в т. ч. шляхом звернення до територіальних органів Національної поліції про внесення в Єдиний реєстр досудових розслідувань відповідних відомостей, також передбачені :

- ст. 154. «Примушування до вступу в статевий зв'язок» КК України, тобто примушування особи без її добровільної згоди до здійснення акту сексуального характеру з іншою особою або примушування особи без її добровільної згоди до здійснення акту сексуального характеру з особою, від якої потерпіла особа матеріально або службово залежна, або поєднані з погрозою знищення, пошкодження або вилучення майна потерпілої особи чи її близьких родичів, або з погрозою розголошення відомостей, що ганьблять її чи близьких родичів[12];

- ст. 155 «Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку» КК України, тобто природні або неприродні

[6]Згідно ст. 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, катування означає «будь-яку дію, якою будь-якій особі навмисне заподіюються сильний біль або страждання, фізичне чи моральне, щоб отримати від неї або від третьої особи відомості чи визнання, покарати її за дії, які вчинила вона або третя особа чи у вчиненні яких вона підозрюється, а також залякати чи примусити її або третю особу, чи з будь-якої причини, що ґрунтується на дискримінації будь-якого виду, коли такий біль або страждання заподіюються державними посадовими особами чи іншими особами, які виступають як офіційні, чи з їх підбурювання, чи з їх відома, чи за їх мовчазної згоди. В цей термін не включаються біль або страждання, що виникли внаслідок лише законних санкцій, невіддільні від цих санкцій чи спричиняються ними випадково» [6].

статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку, вчинені повнолітньою особою, а також вказані діяння, вчинені близькими родичами або членами сім'ї, особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого або піклування про нього[7] [12];

- ст. 156 «Розбещення неповнолітніх» КК України, тобто вчинення розпусних дій щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку[8] [12].

2. ВИЯВЛЕННЯ, ПРИПИНЕННЯ, РОЗКРИТТЯ ТА ІНШЕ ПОДОЛАННЯ ІНШИХ ПРОЯВІВ СЕКСИЗМУ ТА ГЕНДЕРНИХ ЗЛОВЖИВАНЬ[9]

[7]Згідно п. 1 ч. 1 ст. 3 «Визначення основних термінів Кодексу» Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), близькі родичі та члени сім'ї - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі [18].

[8]Згідно п. 17 Постанови Пленуму, «розпутні дії повинні мати сексуальний характер і можуть бути у виді фізичних дій або інтелектуального розбещення».

Такі дії спрямовані на задоволення винною особою статевої пристрасті або на збудження у неповнолітньої особи статевого інстинкту.

Під фізичними розпусними діями слід розуміти оголення статевих органів винної чи потерпілої особи, непристойні доторкання до статевих органів, які викликають статеві збудження, навчання статевим збоченням, імітація статевого акту, схиляння або примушування потерпілих до вчинення певних сексуальних дій між собою, вчинення статевих зносин, акту онанізму у присутності потерпілої особи тощо.

Інтелектуальними розпусними діями є, зокрема, ознайомлення потерпілої особи із порнографічними зображеннями, відеофільмами, цинічні розмови з нею на сексуальні теми тощо.

Використання в ході вчинення розпусних дій творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру кваліфікується за сукупністю відповідних злочинів.

Розпусні дії щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку, можуть відбуватися як за її згодою, так і з застосуванням до неї фізичної сили з метою примушення її до вчинення певних дій сексуального характеру. Якщо розпусним діям передували або вони супроводжувалися нанесенням побоїв чи мордуванням, тілесними ушкодженнями або погрозою вбивством, вчинене слід кваліфікувати за сукупністю відповідних злочинів.

Розпусні дії можуть бути вчинені особою чоловічої статі щодо особи жіночої статі і навпаки, а також між особами однієї статі, але у всіх випадках потерпілою є особа, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Попередня поведінка потерпілої особи (зокрема, її попереднє статеве життя) на кваліфікацію дій винної особи за розбещення неповнолітніх не впливає» [17].

[9]Звернення громадян, пов'язані із сексуальними домаганнями, сексизмом та гендерними зловживаннями, як правило, стосуються інтимних сторін громадян і тому вимагають порядку розгляду звернень, по-перше. в режимі дії чіткої заборони розголошення без згоди потерпілого всіх тих відомостей, що стали відомі у процесі розгляду звернень, а, по-друге, в порядку розгляду звершень, аналогічному порядку розгляду звернень за вимогами розд. VIII «Захист викривачів» закону України «Про запобігання корупції» і. перш за все, ст. 53^{-1}«Забезпечення умов для повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону», ст. 53^{-2}«Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача» та ін. [20], в редакції закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» [21]. Застосування аналогії із вказаними вимогами законів стосовно звернень з приводу й діянь із сексуальних домагань та/чи сексизму та/або гендерних зловживань обумовлює необхідність визнання обов'язку адміністрації Освітнього комплексу приймати будь-які. у т. ч. й анонімні звернення, аби тільки такого роду звернення містили в собі відомості про ймовірні чи достовірні діяння із сексуальних домагань та/чи сексизму та/або гендерних зловживань, що вже вчинені, тривають або лише готуються, що може бути перевірене. При цьому викривач такого роду діянь повинен мати право цілком

Дійсною Гендерною парадигмою Освітнього комплексу передбачена система дій з виявлення, припинення, розкриття та іншого подолання :

1. Інших, окрім вказаних вище кримінальних та інших статевих та пов'язаних з ними інших правопорушень – сексизму, під яким, згідно Рекомендації CM/Rec (2019)1 Комітету міністрів Ради Європи від 27 бер. 2019 р. «Запобігання та боротьба з сексизмом», розуміються :

1.1. Будь-який акт, жести, візуальна репрезентація, сказані чи написані слова, практика чи поведінка, які базуються на ідеї, що особа чи група осіб є малозначимими через їхню стать;

1.2. Діяння і визначення, що виникають у публічній чи приватній сфері, онлайн чи офлайн, з метою чи які мають наслідком :

- порушення гідності або прав людини чи групи людей;
- спричинення фізичної, сексуальної, психологічної, соціально-економічної шкоди або страждання людині чи групі людей;
- створення ворожого, принизливого середовища;
- створення бар'єрів у реалізації прав для людини чи групи людей;
- підтримка і закріплення гендерних стереотипів [10].

2. Гендерних зловживань, що демонструють потенційні потерпілі від сексуальних кримінальних та інших правопорушень та проявів сексизму, що фактично презентує собою так звану віктимну поведінку[10] і можуть проявлятися у відвертій публічній демонстрації :

2.1. Клозмінімізації, тобто такої мінімізації одягу, що суперечить загальновизнаним нормам моралі та за будь-яких обставин може викликати природний статевий потяг протилежної статі, в якості чого не розцінюється відповідний, але не явно перебільшений рівень клозмінімізації у процесі тренувань чи виступів у спортивних змаганнях (з плавання, гімнастики та ін.), циркових. естрадних та інших художньо-самодіяльних виступів, на пляжах тощо;

2.2. Почуттів кохання з поцілунками, обніманнями, затисканнями, прогладжування та іншої контактної взаємодії з власними чи сторонніми сексуально значимими частинами тіла тощо;

2.3. Транссексуальної чи трансгендерної належності, жіночого чи чоловічого гомосексуалізму та іншої нетрадиційної статевої належності.

За наявності відповідних ознак вказані діяння можуть утворювати склад хуліганства або ідеальну сукупність із вказаним правопорушенням, передбаченим :

самостійно обирати канали звернень : внутрішні (керівництву Освітнього комплексу), регуляторні (через створені в Освітньому комплексі шляхи захищеного та анонімного повідомлення відомостей тим суб'єктам владних повноважень, до компетенції яких відноситься розгляд посуті такого роду звернень) або зовнішні (шляхи звернень та інших повідомлень викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у т. ч. через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо).

[10] Віктимна поведінка – це будь-яка поведінка потерпілої особи, що провокує, полегшує або будь-яким іншим чином сприяє вчиненню щодо неї кримінального чи іншого правопорушення.

- ст. 173 «Дрібне хуліганство» КпАП України, тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян [11];

- ст. 296 «Хуліганство» КК України, тобто грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом[11] [12], коли власне у формі виняткового цинізму й можуть проявлятися діяння з сексуальних домагань чи інших проявів сексизму, а також гендерні зловживання.

Дійсна Гендерна парадигма з попередження, виявлення, припинення, розкриття та іншого подолання сексуальних домагань та інших протиправних діянь на основі статевих та інших ознак, а також різних проявів сексизму та гендерних зловживань в Освітньому комплексі застосовується під час працевлаштування, трудових відносин, оплати праці, навчального процесу, у т. ч. проходження практик та стажувань. а також за вказаними межами, якщо сексуальні домагання та інші прояви сексизму та гендерні зловживання стосуються учасників освітнього комплексу та/або можуть стати причиною чи умовою для вчинення такого роду діянь у вказаних межах сфери діяльності Освітнього комплексу.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ЗВЕРНЕНЬ З ПРИВОДУ ДІЯНЬ ІЗ СЕКСУАЛЬНИХ ДОМАГАНЬ, ПРОЯВІВ СЕКСИЗМУТА ГЕНДЕРНИХ ЗЛОВЖИВАНЬ

Звернення (письмові або усні пропозиції чи зауваження, заяви чи клопотання і скарги) з приводу діянь із сексуальних домагань та/чи сексизму та/або гендерних зловживань розглядаються в порядку, який покладах на всіх залучених осіб обов’язок не розголошувати відомості, що стали їм відомі з приводу інтимних та інших особистісних сторін життя громадян.

Адміністрація Освітнього комплексу зобов’язана приймати будь-які, у т. ч. й анонімні звернення з приводу діянь із сексуальних домагань та/чи сексизму та/або гендерних зловживань, аби тільки такого роду звернення містили в собі відомості про ймовірні чи достовірні діяння із сексуальних

[11] Згідно п. 5 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хуліганство», за ознакою особливої зухвалості хуліганством може бути визнано таке грубе порушення громадського порядку, яке супроводжувалось, наприклад, насильством із завданням потерпілій особі побоїв або заподіянням тілесних ушкоджень, знущанням над нею, знищенням чи пошкодженням майна, зривом масового заходу, тимчасовим припиненням нормальної діяльності установи, підприємства чи організації, руху громадського транспорту тощо, або таке, яке особа тривалий час уперто не припиняла, а під хуліганством, яке супроводжувалось винятковим цинізмом, можуть бути визнані дії, поєднані з демонстративною зневагою до загальноприйнятих норм моралі, наприклад, проявом безсоромності чи грубої непристойності, знущанням над хворим, дитиною,особою похилого віку або такою, яка перебувала у безпорадному стані, та ін. [22].

домагань та/чи сексизму та/або гендерних зловживань, що вже вчинені, тривають або лише готуються, що може бути перевірене.

Викривач такого роду діянь має право цілком самостійно обирати канали звернень :

- внутрішні (керівництву Освітнього комплексу);

- регуляторні (через створені в Освітньому комплексі шляхи захищеного та анонімного повідомлення відомостей тим суб'єктам владних повноважень, до компетенції яких відноситься розгляд по суті такого роду звернень):

- зовнішні (шляхи звернень та інших повідомлень викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у т. ч. через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо).

4. ПОДАННЯ СКАРГИ ЧЕРЕЗ ВНУТРІШНІ КАНАЛИ ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ ЩОДО ПРОЯВІВ СЕКСИЗМУ ТА ГЕНДЕРНИХ ЗЛОВЖИВАНЬ

Якщо працівник/здобувач/батьки дитини або працівниця/здобувачка/батьки дитини Освітнього комплексу вважають, що щодо них чи їх дітей в університетському освітньому комплексі було порушено Гендерну парадигму, він або вона можуть подати скаргу.

Також задля дотримання власних прав, свобод, обов'язків та інтересів особа, яка вважає, що щодо неї мають місце сексуальні домагання чи певні прояви сексизму та гендерних зловживань, заохочується безпосередньо та невідкладно повідомити особу, яка вчиняє відповідні дії, про необхідність їх негайного припинення.

Скарга подається до Комітету з попередження, виявлення, припинення. розкриття та іншого подолання сексуальних домагань та інших проявів сексизму чи гендерних зловживань (далі - Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань), що створюється наказом ректора на підставі відповідного рішення вченої ради університету, у письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушення права особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу.

Скарга може бути подана протягом 30 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення.

Скарга може бути надіслана на електронну поштову скриньку університету чи керівника студентського відділу кадрів/відділу кадрів або керівника іншого відповідного освітнього підрозділу.

У названих підрозділах Освітнього комплексу, а також офісі психолога-консультанта повинні знаходитись скриньки для подання анонімних та інших письмових скарг.

Вказані підрозділи Освітнього комплексу невідкладно (протягом робочого дня) передають отримані скарги в Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань.

5. РОЗГЛЯД СКАРГИ ЧЕРЕЗ ВНУТРІШНІ КАНАЛИ ЩОДО СЕКСУАЛЬНИХ ДОМАГАНЬ

5.1. Попередні консультації зі скаржником/скаржницею

Після отримання скарги Комітетом з подолання сексизму і гендерних зловживань та проведених консультації зі скаржником/скаржницею з представниками Комітету з подолання сексизму та гендерних зловживань, скаржник/скаржниця може обрати наступні способи вирішення ситуації щодо сексуального домагання та інших проявів сексизму та гендерних зловживань :

1. Неформальна процедура.
2. Формальна процедура.
3. Відмова від необхідності реагування.

5.1.1. Неформальна процедура через внутрішні канали

Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань (представник комітету) отримує в письмовій формі від скаржника/скаржниці уточнюючі та додаткові деталі, пов’язані із сексуальним домаганням чи будь-якими іншими проявами сексизму та гендерних зловживань, зокрема дата, місце, час, особи, залучені до ситуації, свідки тощо.

Протягом 10 робочих днів Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань зустрічається з особою, на дії якої було подано скаргу, та ознайомлює її зі змістом скарги.

Протягом не пізніше 30 робочих днів Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань проводить зустрічі з скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідні відомості чи інші докази.

У разі необхідності Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань може запитувати додаткові відомості, а також звертатися за консультацією та/або за відомостями чи іншими доказами до будь-яких інших працівників освітнього комплексу, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається.

Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що виникла у зв’язку з сексуальними домаганнями чи іншими проявами сексизму та гендерних зловживань і не містить складу як кримінального чи адміністративного правопорушення, з приводу чого відомості невідкладно мають бути направлені до відповідного

територіального органу Національної поліції, або дисциплінарного правопорушення, за вчинення якого має бути порушене дисциплінарне провадження, за результатами якого може бути прийняте рішення про звільнення винного від такої відповідальності із застосуванням заходів громадського впливу або за примиренням з потерпілим.

У разі примирення і досягнення спільного рішення, воно оформляється в письмовій формі та підписується скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою.

Примірник такого спільного рішення повинен зберігатися в Комітеті з подолання сексизму та гендерних зловживань протягом п’яти років.

5.1.2. Формальна процедура через внутрішні канали

Формальний шлях реагування на сексуальні домагання та інші прояви сексизму здійснюється в разі :

2.1. Якщо скаржником/скаржницею обрано формальну процедуру;

2.2. Відмови відповідача/відповідачки від неформальної процедури;

2.3. Якщо шляхом неформальної процедури не було досягнуто спільного рішення;

2.4. Якщо сексуальні домагання чи інші прояви сексизму здійснювалися щодо неповнолітньої або малолітньої особи;

2.5. Якщо скарга була подана безпідставно.

Комітет з подолання сексизму в межах формальної процедури після отримання скарги обов’язково інформує керівництво університету чи Освітнього комплексу.

Протягом 10 робочих днів проводиться засідання Комітету з подолання сексизму та гендерних зловживань, на якому вирішується чи скарга дійсно стосується сексуальних домагань або інших проявів сексизму та гендерних зловживань і чи її розгляд належить до компетенції Комітету з подолання сексизму та гендерних зловживань.

Протягом 30 робочих днів Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань від дня отримання скарги проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію.

Строк розгляду може бути продовжено не більше ніж на 60 днів, з прийняттям відповідного рішення комітету.

У разі необхідності Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань може запитувати додаткові відомості та інші докази, а також звертатися за консультацією та/або відомостями чи іншими доказами до інших учасників Освітнього комплексу, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається.

Висновок Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань щодо відповідності скарги та рішення комітету щодо ситуації описаної в

скарзі готується в межах встановлених строків та подається невідкладно керівництву університету, скаржнику/скаржниці, відповідачу/відповідачці.

На підставі рішення Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань керівництво Освітнього комплексу приймає відповідні рішення, передбачені законодавством, зокрема винесення догани або звільнення працівника/працівниці, відрахування здобувача/здобувачки тощо.

У разі, якщо скарга щодо вчинення сексуальних домагань стосується неповнолітньої чи малолітньої особи, Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань обов'язково проводить зустрічі із батьками чи з іншими законними представниками неповнолітньої або малолітньої особи.

6. МОНІТОРИНГ ДОТРИМАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПАРАДИГМИ

У кінці календарного року Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань готує і оприлюднює для спільноти Освітнього комплексу щорічний звіт який містить, зокрема, наступні дані без розголошення інтимних та інших особистісних сторін життя громадян :

- проведені освітнім комплексом навчання щодо попередження сексуальних домагань та інших проявів сексизму;
- проведені структурними підрозділами Освітнього комплексу тренінги, навчання щодо попередження сексуальних домагань та інших проявів сексизму;
- кількість скарг щодо сексуальних домагань та інших проявів сексизму : загалом та по структурних підрозділах Освітнього комплексу;
- аналіз питань, що були порушені у скаргах, поданих до Комітету з подолання сексизму і гендерних зловживань, та розробки відповідних рекомендацій щодо найбільш ефективного, раціонального та якісного попередження, виявлення, припинення, розкриття та іншого подолання сексуальних домагань та інших проявів сексизму, а також гендерних зловживань.

7. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ДРУКОВАНИХ МАТЕРІАЛІВ І ПУБЛІЧНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ

Задля поширення положень дійсної гендерної парадигми у власних онлайн і друкованих матеріалах Освітнього комплексу, а також публічних висловлюваннях працівників Освітнього комплексу:

- забороняється вживання дискримінаційної лексики, дискримінаційних висловлювань та мови ненависті (стосовно осіб чи групи осіб на основі статі);
- заохочується (у випадку доречності) наголошення на важливості принципів гендерної рівності та недискримінації;

- у аналітичних матеріалах (у випадку доречності) допускається можливість презентувати дані, беручи до уваги гендерну та недискримінаційну компоненти аналізу (наприклад, презентувати дані, дизагреговані за статтю).

Студентські організації та структурні підрозділи Освітнього комплексу повинні дотримуватися у своїй діяльності, публічних висловлюваннях (повідомленнях) та публічних матеріалах засад гендерної недискримінації.

У разі необхідності Комітет з подолання сексизму та гендерних зловживань надає консультативну та іншу підтримку студентським організаціям та іншим структурним підрозділам Освітнього комплексу.

Про викладені порушення, вчинені представниками студентських організацій чи інших структурних підрозділів Освітнього комплексу, відомості надаються Комітету з подолання сексизму та гендерних зловживань через електронну поштову скриньку декана студентів або керівника студентського відділу кадрів/відділу кадрів чи іншого підрозділу Освітнього комплексу.

8. ПРАВОВЕ ПІДҐРУНТЯ ГЕНДЕРНОЇ ПАРАДИГМИ МКУ ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА

1. Конституція України : закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, із змінами, згідно із законом України від *7 лют. 2019* р. № 2680-VIII. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр

2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права : від 16 груд. 1966 р. Ратиф. Указом Президії ВР України № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р.*Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 4 лист. 1950 р. Ратиф. законом України № 475/97-ВР від 17 лип. 1997 р. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

4. Європейська соціальна хартія : від 3 трав. 1996 р. Ратиф. законом України № 137-V від 14 вер. 2006 р., ВВР, 2006, № 43, ст. 418. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062

5. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню : від 26 лист. 1987 р. Ратиф. законом України № 33/97-ВР (33/97-ВР) від 24 січ. 1997 р. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068

6. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Ратиф. Указом Президії ВР України № 3484-XI (3484-11) від 26 січн. 1987 р. із застереженнями, законом України № 234-XIV (234-14) від 5 лист.1998 р. без застережень. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085

7. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми : від 16 трав. 2005 р. Ратиф. законом України № 2530-VI (2530-17) від 21 вер. 2010 р.*Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858

8. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства : від 25 жовт. 2007 р. Ратиф. законом України № 4988-VI від 20 черв. 2012 р. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927

9. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : від 11 трав. 2011 р.URL :https://rm.coe.int/1680093d9e

10. Запобігання та боротьба з сексизмом. Рекомендації CM/Rec(2019)1 Комітету міністрів Ради Європи від 27 бер. 2019 р. URL :https://rm.coe.int/cm-rec-2019-1-on-preventing-and-combating-sexism-ukr/1680968561

11. Кодекс про адміністративні правопорушення України : закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради (ВВР). 2001. № 25–26. Ст. 131, зі змінами згідно із законом України* № 440-IX від 14 січ. 2020 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14

12. Кримінальний кодекс України : закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради (ВВР). 2001. № 25–26. Ст. 131, зі змінами згідно із законом України* № 418-IX від 20 груд. 2019 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14

13. Політика запобігання, попередження та боротьби із сексуальними домаганнями і дискримінацією в ПЗВО МКУ імені Пилипа Орлика. Затверджено наказом ректора від 12.06.2024р. № 31/1. *МКУ імені Пилипа Орлика : веб-сайт.* URL : *https://www.mku.edu.ua/polozhennya/polozhennya pro politiku zapobigannya poperedzhennya ta bopotjbu z sexsualjnumu domogannyamu.*

14. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : закон України від8 вер. 2005 р. № 2866-IV Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 52, ст. 561, зі змінами згідно із законом

України№ 2229-VIII від 7 груд. 2017 р., ВВР, 2018, № 5, ст. 35.*Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15

15. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI, Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст. 412,зі змінами згідно із законом України № 1263-VII від 13 трав. 2014 р. ВВР, 2014, № 27, ст. 915. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17

16. Про запобігання та протидію домашньому насильству : закон України від 7 груд. 2017 р. № 2229-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст. 35), зі змінами згідно із законом України № 2671-VIII від 17 січ. 2019 р., ВВР, 2019, № 18, ст. 73. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19

17. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 2008 р., № 5.*Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08

18. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI.*Відомості Верховної Ради України*, 2013. № 9-10, ст. 88, зі змінами згідно із законом України № 440-IX від 14 січ. 2020 р.*Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

19. Про звернення громадян : закон України від 2 жовт. 1996 р., № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради (ВВР),* 1996, № 47, ст. 256, зі змінами згідно закону України № 198-IX від 17 жовт. 2019 р.*Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80

20. Про запобігання корупції : закон України від 14 жовт. 2014 р., № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР),* 2014, № 49, ст. 2056, зі змінами згідно закону України № 440-IX від 14 січ. 2020 р. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n1482

21. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції 17 жовт. 2019 р., № 198-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2019, № 50, ст. 356. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-20#Text

22. Про судову практику у справах про хуліганство : постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 груд. 2006 р. № 10. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.*URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text

Додаток 1

ЗАХОДИ ЩОДО ІНФОРМУВАННЯ
(із дотриманням принципу конфіденційності інтимних та інших особистісних відомостей)
про попередження та іншого подолання
сексуальних домагань та інших проявів сексизму та гендерних зловживань

Назва заходу, час і місце проведення
Мета/завдання
Аудиторія: скільки людей відвідали (чоловіки/жінки)
Скарги щодо :
- сексуальних домагань;
- інших проявів сексизму;
- гендерних зловживань.

Місяць, рік
Кількість скарг подано
Назва підрозділу освітнього комплексу
Коротка тематика скарги
Прийняті рішення по скарзі :

- відомості направлені до територіальних органів Національної поліції для внесення в Єдиний реєстр досудових розслідувань;
- відомості направлені до територіальних органів Національної поліції для перевірки і притягнення винної особи до адміністративної відповідальності;
- рішення прийняте керівництвом освітнього комплексу чи його підрозділу з притягненням винної особи до дисциплінарної відповідальності;
- рішення прийнято Комітетом з подолання сексизму та/чи громадськими організаціями освітнього комплексу;
- розгляд звернення (скарги. пропозиції) керівництвом освітнього комплексу чи його структурних підрозділів або Комітетом з подолання сексизму та гендерних зловживань і/чи громадськими організаціями освітнього комплексу завершилося примиренням потерпілої особи з правопорушником.